

landet, der giver alle adgang til at købe bøger, herunder i særdeleshed kvalitetslitteratur uanset geografisk/fysisk placering, dels at sikre et bredt sortiment med særlig henblik på at tilgode produktion og formidling af kvalitetslitteratur, herunder ikke mindst mere marginallitteratur i et lille sprogområde som det danske.

Det er vigtigt at holde fast i de kulturpolitiske hensyn, men også at se dem i lyset af konkurrencepolitiske hensyn, hvor markedsmekanismerne selvfølgelig skal fungere så frit som muligt. Og umiddelbart kan et udstrakt bogsalg og en bred distribution af et bredt sortiment sagtens ses i et konkurrenceperspektiv.

Som konservativ kulturminister er det min holdning, at vi både skal søge balance og i bedste fald en synergi mellem det kulturpolitiske og det konkurrencepolitiske hensyn. Det centrale spørgsmål for mig er således, hvordan og med hvilke midler vi forsøger at sikre bogen på et marked, hvor der er konkurrence.

Vi skal undgå, at bogen overlever på grund af statsstøtte og forvredne markedsvilkår, men i stedet sikre, at den overlever og udvikler sig, fordi den dels er attraktiv for læserne som et kulturgode af høj kvalitet, dels som en vare, der kan konkurrere med andre kulturgoder bl.a. på pris. Det handler derfor om at vurdere, hvilke rammer der er med til at gøre bogen til et seriøst, attraktivt kulturgode, som er konkurrence-dygtigt på et marked.

Her må vi ikke glemme, at vi i Danmark har en omfattende støtte til litteraturen og bogen. Den går i 2003 lige fra regeringens Læse-lyst-kampagne rettet mod børn og unge, Forfatter-skolen, som regeringen har sikret for næste år med 2,6 mio. kr. på finansloven, ekstra 30 mio. kr. over 3 år til Kunstrådet til støtte til litterære projekter oven i rådets ordinære 10,9 mio. kr. til litterære formål, Statens Kunstfonds midler til litteratur, som er 9,4 mio. kr., livsvarige ydelser til forfatterne, som er 7,1 mio. kr. og så selvfølgelig ikke at forglemme de 135 mio. kr., vi bruger på biblioteksafgift, som er at regne som en aktiv kulturstøtte. Det er mere end i noget andet land i hele verden.

Kl. 10.10

Frem til 2001 havde vi et system med faste priser og boghandlereksklusivitet, et system, der kun var muligt i kraft af en dispensation fra konkurrence Lovgivningen, der var blevet givet i 1990. I dag har vi jo så hverken et fuldstændigt fastprissystem eller en helt fri prisfastsættelse.

I foråret 2000 besluttede Konkurrencerådet, at bogmarkedet skulle liberaliseres delvis i forsøgsperioden 2001-2003. Boghandlernes monopol på at sælge bøger blev ophævet, og de såkaldte samhandelsregler overgik fra obligatoriske fastprissystemer, der sikrede nyudgivne bøger en fast udsalgspris i udgivelsesåret, over det efterfølgende kalenderår til et system, hvor forlæggerne havde ret, men ikke pligt til at bestemme prisen på nyudgivne bøger. Denne ret har forlæggerne anvendt i stort omfang, så det i dag er ca. 75 pct. af bøger, der udgives med fast pris.

Alligevel skal man huske på, at det kun er godt 20 pct. af samtlige titler på bogmarkedet, der er med fast pris. Priserne på importerede bøger, på skolebøger, på bøger til biblioteker er eksempelvis frie. Så en stor del af markedet har altså frie priser.

Overvågningsudvalget afgav i efteråret sin anden rapport om situationen på bogmarkedet. Rapporten indeholder det mest omfattende statistiske materiale på området, som vi hidtil har set. Når vi ser på udviklingen de forgangne 3 år, er det på baggrund af de statistiske oplysninger, der kunne tilvejebringes, svært at se meget markante ændringer i bogmarkedet. Og det er vanskeligt at udpege årsagen til de udsving, der nu engang kan registreres.

Det kan dog med nogenlunde sikkerhed konkluderes, at den delvise liberalisering har skabt muligheder for alternative salgskanaler, der har sat sig på en 7-8 pct. af markedet. Men det kan ikke konkluderes, at den delvise liberalisering har skadet bogen eller undermineret de kulturpolitiske hensyn i forhold til bogmarkedet.

Både fortalene for en yderligere liberalisering og fortalene for, at den nuværende ordning skal fortsætte, har ofte kigget til udlandet for at vurdere konsekvenserne af den ene eller den anden ordning. Det er selvfølgelig både forståeligt og fornuftigt, at man vurderer de erfaringer, der er. Men der har altså hersket meget stor usikkerhed og tvivl om, hvilke konklusioner der kan overføres fra de forskellige lande, f.eks. England, som gik fra en fastprisordning til frie priser i 1995, og fra Sverige, der fik frie priser helt tilbage i 1970, men fra 2002 sænkede bogmønsen fra 25 pct. til 6 pct. og i øvrigt har et ret omfattende statsligt styrelsessystem på bogmarkedet.

Jeg har derfor frem til debatten i dag været i dialog med en del af branchens folk. Hertil kommer at overvågningsudvalget den 3. oktober holdt, jeg tror, det var hr. Ole Sohn, som nævnte